

Joanna Wielgórska-Leszczyńska

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

WPŁYW PRZYJĘTEJ METODY WYCENY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH DŁUŻNYCH NA WYNIK FINANSOWY BANKU

Wprowadzenie

Wycena posiadanego przez bank majątku stanowi jedno z niezwykle ważnych w rachunkowości jednostki zagadnień. Pomiar wartości instrumentów finansowych, stanowiących w banku istotną grupę składników majątku, zarówno na moment początkowego ujęcia, jak i na moment bilansowy ma wpływ na kształtowanie wyniku finansowego. Przy okazji kryzysu finansowego podkreślano, że instrumenty finansowe pozwalają na osiąganie ponadprzeciętnych korzyści oraz manipulowanie wynikami finansowymi. Dlatego tak ważne jest dokonanie przez bank prawidłowej klasyfikacji papierów wartościowych dłużnych, a w ślad za tym ich wyceny. Niemniej jednak należy podkreślić, że zarówno klasyfikacja, jak i wycena mają znaczenie na etapie ustalania wyniku finansowego.

Celem artykułu jest wykazanie, iż przyjęta przez bank metoda wyceny dłużnych papierów wartościowych wpływa na wynik finansowy. Szczególnie jednak znaczenie ma ich wycena w zamortyzowanym koszcie z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej w kontekście wprowadzenia nowego modelu wyceny i sposobu ustalania utraty wartości w oparciu o prognozowane straty, a nie tak, jak to było wcześniej, w oparciu o straty poniesione.

Metodami badawczymi wykorzystanymi w opracowaniu były: krytyczna analiza literatury, aktów prawnych i sprawozdań finansowych oraz metoda dedukcji.

1. Papiery wartościowe dłużne i ich klasyfikacja

Papiery wartościowe, jak wynika z ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, to jedna z kategorii instrumentów finansowych. Powyższa ustawa dokonuje podziału instrumentów finansowych na: 1) papiery wartościowe i 2) in-

strumenty niebędące papierami wartościowymi. Tym samym papierami wartościowymi w rozumieniu tej ustawy są: a) akcje, prawa poboru, prawa do akcji, warranty subskrypcyjne, kwity depozytowe, obligacje, listy zastawne, certyfikaty inwestycyjne i inne zbywalne papiery wartościowe, w tym inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom wynikającym z akcji lub z zaciągnięcia długu, wyemitowane na podstawie właściwych przepisów prawa polskiego lub obcego, b) inne zbywalne prawa majątkowe, które powstają w wyniku emisji, inkorporujące uprawnienie do nabycia lub objęcia papierów wartościowych określonych w lit. a lub wykonywane przez dokonanie rozliczenia pieniężnego (prawa pochodne)¹. Z powyższego wynika, że papiery wartościowe dłużne są emitowane w celu zaciągnięcia długu, a ich nabywcy mają prawo do otrzymania w terminach wynikających z warunków emisji określonych świadczeń. Natomiast przepisy o rachunkowości (ustawa o rachunkowości², rozporządzenie w sprawie instrumentów finansowych³, rozporządzenie w sprawie rachunkowości banków⁴, standardy międzynarodowe⁵) nie podają definicji papieru wartościowego, lecz definiują instrument finansowy jako „kontrakt, który powoduje powstanie aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego albo instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron, pod warunkiem, że z kontraktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze, bez względu na to, czy wykonanie praw lub zobowiązań wynikających z kontraktu ma charakter bezwarunkowy albo warunkowy”⁶. Podobnie instrument finansowy definiuje MSR 32⁷. Tym samym można stwierdzić, że papiery wartościowe dłużne są u nabywcy składnikiem aktywów finansowych mającym postać umownego prawa do: 1) otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od innej jednostki albo 2) wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie korzystnych warunkach, a u emitenta zobowiązaniem finansowym. Papiery

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, Dz.U. z 2014 r., poz. 94, art. 3, pkt 1.

² Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.

³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, Dz.U. nr 149, poz. 1674 z późn. zm.

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, Dz.U. z 2013 r., poz. 329.

⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości, Dz. Urz. WE L 243 z późn. zm.

⁶ Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości, op. cit., art. 3, ust. 1, pkt 23.

⁷ MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja”, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, cz. A, SKwP, IFRS, Warszawa 2011, pkt 11.

te mogą mieć postać dokumentu lub zapisu na rachunku, a to oznacza, że ich postać może być materialna lub zdematerializowana. Nie wchodząc głębiej w kwestie klasyfikacji papierów wartościowych z punktu widzenia terminu ich utrzymywania przez nabywcę (krótkoterminowe, długoterminowe), miejsca i sposobu obrotu (notowane na rynku, nienotowane, czyli obrót pozagiełdowy), należy przedstawić klasyfikację papierów wartościowych z punktu widzenia rachunkowości. Klasyfikacja ta dokonywana jest na potrzeby wyceny składnika aktywów finansowych po początkowym ujęciu, czyli wyceny na moment bilansowy oraz ujęcia skutków tej wyceny (zysków i strat) w księgach rachunkowych i ich przedstawienia w sprawozdaniu finansowym. Zgodnie z obowiązującymi zasadami bank mógł zaliczyć dłużne papiery wartościowe do kategorii⁸:

- 1) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym do przeznaczonych do obrotu,
- 2) inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności,
- 3) pożyczek i należności,
- 4) aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Bank, zaliczając dłużne papiery wartościowe do danej kategorii, brał pod uwagę cel, jakiemu miał służyć dany papier wartościowy. I tak na etapie podejmowania decyzji dokonywał oceny, czy ma zamiar i jest w stanie utrzymać papier dłużny w posiadaniu do upływu terminu wymagalności, jeśli tak, to zaliczał go do inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności, a jeśli nie, to czy ma możliwe do ustalenia terminy płatności i nie jest kwotowany na aktywnym rynku, a wówczas zaliczał go do pożyczek i należności. Gdy papiery dłużne nie spełniały powyższych kryteriów, to analizował, czy chce go wyceniać w wartości godziwej i skutki tej wyceny ujmować w wyniku finansowym, czy też chce go sprzedać w krótkim terminie (3 miesiące), czy może chce sprzedać, ale w dłuższym terminie (powyżej 3 miesięcy).

Natomiast obecne regulacje MSSF 9⁹ wymagają, aby aktywa finansowe, czyli także dłużne papiery wartościowe, były klasyfikowane na podstawie przyjętego biznesowego modelu zarządzania tymi aktywami oraz wynikających z umów przepływów pieniężnych charakterystycznych dla składnika aktywów finansowych¹⁰.

⁸ MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, tom 1, SKwP, IASB, Warszawa 2007, pkt 45.

⁹ Regulacje te początkowo miały obowiązywać od 1 stycznia 2013 r., jednak przesunięto ich stosowanie na 1 stycznia 2015 r., z tym jednak, że wcześniejsze stosowanie jest dozwolone.

¹⁰ MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, cz. A, SKwP, IFRS, Warszawa 2011, pkt WP6.

2. Metody wyceny papierów wartościowych dłużnych

Instrumenty finansowe dłużne mogą być przez bank klasyfikowane, jak wspomniano wcześniej, do różnych kategorii. W związku z tym mogą one służyć różnym celom, dlatego wiążą się z nimi różne złożone zagadnienia. Wśród nich można wymienić przede wszystkim takie kwestie jak¹¹: bilansowa czy pozabilansowa forma prezentacji, odrażanie strat i przedwczesne uznawanie zysków, wyznaczanie efektywnej stopy procentowej, ustalenie zamortyzowanego kosztu, ryzyko i jego prezentacja, szacowanie wartości na podstawie modeli wyceny, ustalanie wartości godziwej, konstruowanie instrumentów syntetycznych i wycenianie ich jako portfeli, utrata wartości. Z punktu widzenia rachunkowości niezwykle ważne jest zaklasyfikowanie instrumentu finansowego i dobranie metody wyceny, takiej, która będzie najwłaściwsza do wyceny danego instrumentu finansowego. Wycena to „proces zmierzający do ustalenia kwot pieniężnych, w jakich składniki sprawozdania finansowego mają zostać ujęte i wykazane w bilansie oraz sprawozdaniu z dochodów. Pociąga to za sobą konieczność wyboru jednej z istniejących zasad wyceny”¹². Można stwierdzić, że wycena to proces zaczynający się w momencie początkowego ujęcia dłużnego instrumentu finansowego w księgach rachunkowych, a kończący w momencie zaprzestania ujmowania. Między rozpoczęciem a zakończeniem ujmowania mogą występować etapy pośrednie, naliczania odsetek, rozliczania dyskonta lub premii, ustalania wartości bilansowej, ale także przeklasyfikowania papieru wartościowego. Oczywiście etapy te zazębiają się ze sobą, a nawet łączą.

W momencie początkowego ujęcia dłużne papiery wartościowe wycenia się w wartości godziwej. Natomiast wycena na moment bilansowy wynika ze sposobu zakwalifikowania danego dłużnego instrumentu finansowego w momencie początkowego ujęcia, jak to widać w poniższej tabeli.

Tabela 1

Wycena dłużnych instrumentów finansowych na moment bilansowy

Kategoria instrumentu finansowego	Wycena bilansowa
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczone do obrotu	Wartość godziwa
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	Zamortyzowany koszt
Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Wartość godziwa

Źródło: MSR 39 „Instrumenty finansowe, ujmowanie i wycena”, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, tom 1, SKwP, IASB, Warszawa 2007, pkt 47-48.

¹¹ P. Bielawski, *Modele wyceny bilansowej instrumentów finansowych w świetle ogólnej teorii rachunkowości*, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2010, s. 78.

¹² Założenia koncepcyjne sprawozdawczości finansowej, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, cz. A, SKwP, IFRS, Warszawa 2011, pkt 4.54.

Z tabeli wynika, że po początkowym ujęciu dłużnych papierów wartościowych bank zmienia metodę wyceny, dostosowując ją do kategorii instrumentów finansowych. Tym samym reklasyfikacja może spowodować zmianę metody wyceny.

Klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych, w tym dłużnych, jest przedmiotem MSSF 9. Wynika z niej, że obecne kategorie klasyfikacji instrumentów finansowych zostały zastąpione modelem przewidującym dwie kategorie klasyfikacji: instrumenty wyceniane w wartości godziwej i instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Wiąże się to także z określonym w standardzie zakazem reklasyfikacji instrumentów finansowych. Przeklasyfikowanie będzie możliwe tylko w przypadku zmiany modelu biznesowego jednostki. Taka sytuacja będzie wymagać prospektywnej reklasyfikacji aktywów finansowych, na które ta zmiana będzie mieć wpływ. Mając powyższe na uwadze, należy podkreślić, że możliwe będzie zastosowanie do wyceny:

- 1) zamortyzowanego kosztu,
- 2) wartości godziwej, z tym że skutki zmiany wartości zostaną:
 - a) zaprezentowane w innych całkowitych dochodach,
 - b) odniesione na wynik finansowy.

W przypadku zastosowania przez bank wyceny w wartości godziwej należy zwrócić uwagę na definicję wartości godziwej w ustawie i MSR. Są one podobne, ale nie takie same. Ustawa o rachunkowości określa, iż wartość godziwa to „kwota, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane na warunkach transakcji rynkowej, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązаныmi ze sobą stronami”¹³, a MSR, że „wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby zostać wymieniony a zobowiązanie uregulowane, pomiędzy poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji”¹⁴. Z MSR wynika, że potwierdzeniem wartości godziwej są ceny notowane na aktywnym rynku, a gdy brak jest aktywnego rynku na dany instrument dłużny, to jego wartość godziwą bank ustala przy zastosowaniu technik wyceny. Celem stosowania techniki wyceny jest ustalenie, jak kształtowałaby się cena transakcyjna przy bezpośredniej wymianie realizowanej w zwykłych okolicznościach.

Zastosowanie wyceny w zamortyzowanym koszcie z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej wymaga ustalenia efektywnej stopy procentowej, czyli wewnętrznej stopy zwrotu w danym okresie. Przy jej wyliczeniu jednostka dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie posta-

¹³ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, op. cit., art. 28, ust. 6.

¹⁴ MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, op. cit., załącznik A.

nowienia umowne instrumentu. Oznacza to, że ustalając zamortyzowany koszt, uwzględnia się wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i elementy stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta. Efektywną stopę procentową szacuje się tutaj na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych, które jednostka otrzymuje lub płaci w związku z danym składnikiem, oraz wartości początkowej lub wartości netto.

3. Wpływ wyceny papierów wartościowych dłużnych na wynik finansowy

Istnieją różne metody wyceny instrumentów finansowych dłużnych, które bank może określić w polityce rachunkowości, a następnie zastosować je przy sporządzaniu sprawozdania finansowego. Niewątpliwie istotną kwestią jest możliwość subiektywnego wyboru przez kierownika jednostki modelu pomiaru wartości, a tym samym wpływania na pożądany wynik finansowy. Z dotychczasowych ustaleń wynika, że przyjęta metoda wyceny będzie wpływała na wynik finansowy. Należy jednak dodać, że jeśli bank zaklasyfikował papiery wartościowe dłużne do wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, to nie musiał przeprowadzać testu na utratę wartości, w pozostałych przypadkach test był wymagany. Natomiast w nowym rozwiązaniu test na utratę wartości należy przeprowadzić wówczas, gdy dany papier wartościowy dłużny wyceniany jest w zamortyzowanym koszcie, a gdy w wartości godziwej, to nie wymaga się przeprowadzenia testu na utratę wartości.

Z MSR 39 wynika, że możliwe jest przeklasyfikowanie papieru wartościowego z inwestycjami utrzymywanymi do terminu wymagalności do aktywów dostępnych do sprzedaży i wówczas papier ten powinien zostać przeszacowany do wysokości wartości godziwej, a wynikające z tego zmiany zysków i strat powinny znaleźć odzwierciedlenie w kapitale własnym. Natomiast w sytuacji odwrotnej reklasyfikacji wartość godziwa aktywów dostępnych do sprzedaży, która jest wartością bilansową, staje się na moment bilansowy nowym zamortyzowanym kosztem. W tej sytuacji wszystkie zyski i straty, które były dotychczas ujęte w kapitale własnym, należy poddać amortyzacji w okresie pozostałym do terminu wymagalności danej inwestycji.

Z treści MSSF 9 wynika, że aktywa finansowe powinny podlegać wycenie z wykorzystaniem metody zamortyzowanego kosztu, kiedy spełnione zostają poniższe dwa kryteria¹⁵:

- a) celem modelu biznesowego jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz
- b) przepływy pieniężne wynikające z umowy dotyczącej danego instrumentu obejmują wyłącznie wypłaty kapitału i odsetek od niespłaconej części kapitału.

W pozostałych przypadkach wymagane jest zastosowanie metody wyceny opierającej się na wykorzystaniu wartości godziwej. Aby stwierdzić, czy bank prawidłowo zaklasyfikował i zaprezentował dłużne papiery wartościowe, powinno się przeprowadzić: test modelu biznesowego jednostki oraz test charakterystyki umownych przepływów pieniężnych.

Wracając jednak do wyceny dłużnych papierów wartościowych należy podkreślić, że w przypadku instrumentów wycenianych w:

- 1) zamortyzowanym koszcie z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej powiązane z danym instrumentem korzyści i straty odnosi się bezpośrednio w przychody lub koszty okresu obrachunkowego, w którym zostały uzyskane lub poniesione, oraz prezentuje się w rachunku zysków i strat,
- 2) wartości godziwej skutki zmiany wartości mogą być odzwierciedlone jako:
 - a) koszty lub przychody, wpływając bezpośrednio na wynik finansowy bieżącego okresu; taka sytuacja dotyczy aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym przeznaczonych do obrotu, a to oznacza, że powstają niezrealizowane zyski bądź straty z inwestycji, które wpływają na wynik finansowy banku w danym okresie,
 - b) kapitał z aktualizacji wyceny, czyli wpływając na pojawienie się kapitału, jego zwiększenie lub zmniejszenie w danym okresie; taka sytuacja jest przewidziana w MSR i dotyczy aktywów dostępnych do sprzedaży, i oznacza, że niezrealizowane zyski i straty wpływają na kapitał własny banku, i dopiero zaprzestanie ujmowania danego składnika aktywów powoduje, że te skumulowane zyski lub straty są przenoszone do wyniku finansowego, czyli zrealizowane; należy jednak dodać, że odsetki naliczane od tych papierów są ujmowane w rachunku zysków i strat¹⁶,
 - c) kapitał z aktualizacji wyceny, gdy są to najpierw wzrosty wartości, a następujące po nich spadki zmniejszają ten kapitał aż do zera, a spadki poni-

¹⁵ MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, op. cit., pkt 4.1.2.

¹⁶ MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”, op. cit., pkt 55 oraz Rozporządzenie Ministra Finansów z 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, op. cit., par. 36, ust. 1, pkt 3.

żej są odnoszone w koszty, zaś następujące po nich wzrosty są ujmowane jako przychody do wysokości, w której były ujęte koszty; rozwiązanie takie wynika z ustawy¹⁷,

- d) koszty lub przychody w okresie sprawozdawczym albo kapitał z aktualizacji wyceny zależnie od decyzji jednostki¹⁸.

4. Wpływ zmian modelu utraty wartości na wynik finansowy

Dokonując wyceny bilansowej instrumentów finansowych, należy uwzględnić przesłanki dotyczące utraty ich wartości, czyli zastosować zasadę ostrożnej wyceny. Celem przeprowadzenia oceny utraty wartości jest doprowadzenie księgowej wartości aktywów do ich wartości najbardziej prawdopodobnej. Utrata wartości ma miejsce wtedy, gdy obiektywne przesłanki wskazują, że dany składnik aktywów w przyszłości nie przyniesie oczekiwanych przepływów pieniężnych. Należy jednak zwrócić uwagę na podejście do określania strat na danym instrumencie. I tak postanowienia MSR 39 dopuszczają stosowanie metody strat poniesionych, natomiast rozwiązania MSSF 9 – metody strat prognozowanych.

Utrata wartości ustalana dla papieru wartościowego dłużnego¹⁹ jest ściśle powiązana z procesem ustalania zamortyzowanego kosztu. Stanowi nieodłączny element jego ustalenia. Natomiast metoda strat prognozowanych opiera się na założeniu, że oprocentowanie naliczane od instrumentów finansowych zawiera premię z tytułu przewidywanych strat, które nie powinny być uwzględniane w dochodach z tytułu odsetek. Oznacza to, że w momencie nabycia danego instrumentu dłużnego powinno się ustalić taką część w ramach efektywnej stopy procentowej, która będzie odpowiadać za oczekiwane straty, a to oznacza, że przychód z odsetek ujmowany w czasie życia danego papieru dłużnego będzie ujmowany według efektywnej stopy skorygowanej o część dotyczącą oczekiwanych strat w momencie powstania danego instrumentu. Tym samym zmiany poziomu oczekiwanych strat są ujmowane w wyniku finansowym. Z przeprowa-

¹⁷ Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości, op. cit., art. 35, ust. 4.

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, op. cit., par. 21, ust. 2.

¹⁹ Należy dodać, że inwestycje dokonywane w skarbowe papiery wartościowe (bony i obligacje) są powszechnie uważane za bezpieczne. Jednak ostatnie lata zobrazowały ulotność takich stwierżeń, czego najlepszym przykładem były obligacje rządu Grecji.

dzonej analizy modeli wyceny opartej na metodzie strat poniesionych i strat prognozowanych wynika, że²⁰:

- 1) łączna stopa zwrotu, jaką uzyskuje się przez cały okres życia portfela, jest taka sama dla obu modeli;
- 2) w modelu opartym na poniesionych stratach koszty są rozpoznawane w późniejszym okresie. Poniesienie kosztu jest powiązane ze stwierdzoną stratą w portfelu. Rezultatem jest zawyżenie przychodu do poziomu planu wynikającego z umowy, który w wyniku przyszłej straty nie zostanie osiągnięty;
- 3) w modelu opartym na prognozowanych przepływach pieniężnych przyszłe straty są rozpoznawane wcześniej. Zastosowanie takiego podejścia powoduje wygładzenie raportowanego wyniku, a tym samym zwiększenie wiarygodności wartości posiadanych przez jednostkę aktywów.

Podsumowanie

Instrumenty finansowe, w tym papiery wartościowe dłużne, stanowią jedno z ważniejszych zagadnień w rachunkowości jednostek. Wynika to z faktu, iż takie papiery są uznawane za bezpieczną lokatę kapitału. Dlatego wycena ich jest niezwykle istotna dla oceny efektów inwestycji. Pomiar wartości dłużnych papierów wartościowych dokonywany jest w zamortyzowanym koszcie z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, gdy bank nie przewiduje ich sprzedaży przed terminem zapadalności oraz w wartości godziwej, gdy nabył je z zamiarem późniejszej sprzedaży. Jak wykazano w opracowaniu, decyzja o zaliczaniu dłużnego papieru wartościowego do określonej kategorii decyduje o jego wycenie, ale zarazem determinuje jej oddziaływanie na wynik finansowy.

Z rozważań ponadto wynika, że zmiany wprowadzone MSSF 9 mogą istotnie wpłynąć na prezentację i wycenę dłużnych instrumentów finansowych. Zależne to jednak będzie od dotychczasowej klasyfikacji tych instrumentów oraz stosowanych dla nich metod wyceny. Dotychczas do oceny utraty wartości instrumentów finansowych dłużnych stosowano model strat poniesionych, natomiast wkrótce obowiązkowe będzie stosowanie modelu strat prognozowanych.

²⁰ Analiza ta zawarta jest w pracy magisterskiej napisanej przez Łukasza Wąsowicza: *Wycena instrumentów finansowych w skorygowanej cenie nabycia*, napisanej pod kierunkiem dr hab. Joanny Wielgórskiej-Leszczyńskiej, prof. SGH, i obronionej w SGH w 2013 r.

Literatura

- Bielawski P., *Modele wyceny bilansowej instrumentów finansowych w świetle ogólnej teorii rachunkowości*, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2010.
- MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja”, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, cz. A, SKwP, IFRS, Warszawa 2011.
- MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, tom 1, SKwP, IASB, Warszawa 2007.
- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, cz. A, SKwP, IFRS, Warszawa 2011.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, Dz.U. nr 149, poz. 1674 z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, Dz.U. z 2013 r., poz. 329.
- Rozporządzenie (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości, Dz. Urz. WE L 243 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, Dz.U. z 2014 r., poz. 94.
- Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.
- Założenia koncepcyjne sprawozdawczości finansowej, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, cz. A, SKwP, IFRS, Warszawa 2011.

THE IMPACT OF THE ADOPTED VALUATION METHOD OF DEBT SECURITIES ON THE BANK'S FINANCIAL RESULT

Summary

Financial instruments, including debt securities represent an important group of the bank's assets. The bank classifies purchased debt securities into a specific category, taking into consideration the purpose of a particular security (benefit gained in the short or long term). This classification is made for the needs of valuing financial asset after initial recognition, that is valuation at the balance sheet date and recognition of the valuation effects (gains and losses) in the books of accounts as well as their presentation in the financial statements. Therefore, in the essay it has been demonstrated that the valuation method of debt securities adopted by the bank affects financial result. Particularly important is their valuation at amortized cost using the effective interest rate in the context of introduction (IFRS 9) of the new model of valuation and new method of impairment calculation based on expected losses rather than losses incurred, as it was previously. Reclassification of debt securities (due to changes in the business model) measured at fair value as well as at amortized cost, is also relevant for the financial result.